

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор
на пів року . . . 10 кор
на чверть року . . . 5 кор
на місяць . . . 1.70 кор

За границею.

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і вири не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дині крім неділі і руских свята 5 1/2 год. пополудня.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламаци неопечатані відлі від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні допесеня по 30 с. від стрічки.

Огнище польскої загорілости.

(X) Не оден раз уже вказували ми на те, що ті панове, котрі засіли нині на львівській ратуші в своїм псевдонародовім заслїненю і безмежній загорілости забувають, що сидять в городі руского князя Льва Даниловича, котрого величавий портрет украшує навіть ратушеву салю, забувають, що Львів є столицею рускої часті Галичини (бож Краковяни вважають себе мимо приналежности до сего краю коронного все чимсь окремим і так само свою краківську землю, та не инакше висловлюють ся про наш край, як Русь). Як далеко посунула ся нетерпимість в тих кругах, показує найкрасше склад міської ради, до котрої не допущено не то нікого з рускої світської інтелігенції, між котрою можна найти поважних і достойних заступників, але навіть не допущено ні одного репрезентанта руского клеру, хоч в столиці краю є руска митрополія, руска консисторія, руска духовна семінарія і кілька руских парохій! На показ лише впушено руского заступника руского ремісничого стану п. Павлишака, від котрого недавно мусіли панове радні почути короткі, але змілі слова правди в обохоні покривдженого руского народу з нагоди розправи над звітом відпоручника до ради шкільної краю проф. Цесельского. Як раз та розправа показала, якою загорілостью дیشه та рада мійска, котрій здає ся, що лише они мають патент на справдешній польский патриотизм, а тою загорілостью визначали ся як раз радні з учительских кругів директор гімназії Франц-Йосифа Томашевский, і народні учителі Солеский і Яворский, котрі на всепольскім коніку радіб виїхати високо дешевим коштом.

Нічого дивного, що при такім складі

міської ради, при такім дусі, який там віє, замість дбати про житеві інтереси населеня, про лад, чистоту, здоровля і инші такі справи в місті, приходять їм на думку всякі паради, котрими бжають заявити всепольского духа. Найновішим помислом є тепер намірене в суботу святковане «ювілею оборони Львова перед Хмельницьким», при чім очевидно не обійде ся без маніфестаций, які мусять роздратувати кожде руске серце, а все те також коштом міста, отже і коштом тих руских податників львівских. Не досить отже, що міський гріш так тяжко обдвоженого міста як Львів, марнує ся легковажно на непотрібні паради, але тим ще копає ся пропасть поміж обидвома народами.

Щоби нас ніхто не посуджував о який небудь сепаратизм (сей термін переняли від Каткова наші всеполяки і пятають ним всяке змаганє Русинів до самостійного національно-культурного розвитку) або ненависть до польскої народности, покличемо ся в тій справі на голос польского місячника, видаваного в Кракові д-ром Феліком Конечним „Swiat Słowiański“. В жовтневім випуску сказано там от що про сей ювілей (умисне наводимо не перекладаючи): „Zamierzony jubileusz obrony Lwowa przed Chmielnickim jest mojem zdaniem niepotrzebnem nagromadzeniem palnego materiału w chwili, gdy atmosfera i tak jest zbyt zapalna. Dziwić się należy, że magistrat lwowski chwycił się tej myśli i że ja stara się uparcie przeprowadzić. Diło, Ruslan i inne czasopisma nazywają projektowaną uroczystość prowokacją i zapowiadają kontrademonstrację w rodzaju dziękczynnych «odpraw» za wyzwolenie z niewoli lackiej i t. p. Słowem, w chwili, kiedy kraj stoi przed rozwiązaniem tych ważnych pytań, kiedy stolicy jego grozi nędza materialna, panowie radni wymu-

ślają uroczystości, kosztujące znaczne tysiące, w rezultacie przynoszące nienawiść i narodowe rozpasanie».

Отак висловлює ся про сей ювілей краківський місячник «Swiat Słowiański», котрий поставив собі метою не розднювати, не колати пропасти, не роздувати і так вже розогнених пристрастей національних і політичних, а лагодити і усмирювати почуваня народні. Одначе такі слова не трафляють до переконаня, до серця нашим львівским патриотикам, їм скорше припадає до вподоби поступованє і змаганє всенімців, котрих они собі беруть за взір до наслідования супроти Русинів. Чиж се не сором для теперішньої репрезентациі міста Львова, що тут не можуть Русини діждати ся хоч би одной виділової школи рускої (бо й чотири-клясову школу народну ім. М. Шашкевича вибороли Русини лише дорогою процесу і на сором она до нині є ще мішана, хоч так значно переповнена, що годилоб ся її з педагогічних зглядів розділити на дві школи — мужеску і женьску).

Одначе місто Львів не має на се греший, бо оно навіть позносило науку рускої мови в женьских школах, бож се після погляду всеполяків szkodliwe ze względu narodowych. До чого веде така загорілість, не треба довго розводити ся, она може зродити лише гіркі і лихі овочі.

Концерт львівського „Бояна“.

При битком заповненій сали „Нар. Дому“ відбув ся перший сегорічний концерт „Львівського Бояна“ і виказав — скажім відразу — гарні поступи в зіспіваню і зручності численного хору. Безперечно є се вислід совісної праці диригента, д-ра Ів. Копача, який з питомим собі супоковм

Болеслав Прус.

З легенд колишнього Єгипта.

Переклав

Ізидор Демкович Добрянський.

(Конець).

Увійшов наймудріший лікар Карнаку.

Горусе, сказав, не дивує мене твоя блідість, бо Рамзес, твій дід, вже конає. Не міг знести сили ліку, котрого йому я не хотів дати, той дугар над дугарі. Оставсь отже при нім тільки заступник архієрея, щоби, коли умре, зняти святий перстень з його руки і тобі його дати на знак необмеженої влади. Але ти бліднеш шораз то сильнійше, Горусе?... додав.

— Оглянь мені ногу, застогнав Горус і впав на золоте крісло, котрого поруче було різьблене в виді яструблячих голов.

Лікар клякнув, оглянув ногу і цофнув ся переражений.

— Горусе, шепнув, тебе укусив павук дуже, їдклий.

— Мавже би я вмерти?... в такій хвилі?... спитав ледви чутним голосом Горус.

А відтак додав:

— Скорож то може стати ся? Скажми правду.

— Нім місяць сховає ся за отту пальму...

— Ах так, а Рамзес довго ще буде жити?...

— Чи я знаю? Може вже несуть тобі його перстень.

В тій хвилі увійшли міністри з готовими едиктами.

— Канцлер! — закликав Горус, хапаючи его за руку, чи наколиб я зараз вмер, еловнилисььте мої розкази?

— Дожий, Горусе, віку твогого діда! — відпер канцлер. Але якбиось навіть зараз по нім станув перед судом Озириса, кожний твій едикт буде виконаний, кобиць тільки діткнув його святим перстеном фараонів.

— Перстеном — говорив Горус, але деж він є?

— Мовив мені оден з дворян — шепнув начальний вожд, що великий Рамзес спускає вже послідний дух.

— Післав я до мого заступця, щоби сейчас, як Рамзесови серце перестане бити, здійвив перстень.

— Дякую вам!... сказав Горус — жаль мені... ах, як жаль... Але чейже не весь умру...

Зістануть по мені благословлення, спокій, щасте люду, і... моя Береніка відвіскає свободу. Довго єще? — спитав лікаря.

— Смерть є від тебе на тисячу кроків жоввірского ходу — сказав сумно лікар.

— Не чуєте?... ніхто звідтам не йде?...

мовив Горус.

Мовчанка.

Місяць наближував ся до пальми і вже діткнув перших її листів; мілкий пісок тихо шелестів в клепсидрі.

— Далеко?... — шепнув Горус.

— Вісімсот кроків, — відвітив лікар — не знаю, Горусе, чи зможеж діткнути всіх едиктів святим перстеном, хотьби тобі його й зараз принесли...

— Подайте мені едикти, сказав князь, наслухуючи, чи не біжить хто з Рамзесових кімнат. А ти єрею говори, звернувь до лікаря, говори, кілько мені жита лишить ся, щобим міг затвердити бодай найдорожші мої порученя.

— Шістьсот кроків — шепнув лікар.

Едикт о зменшеню людоби чиншів і праці невільникам випав з рук Горуса на землю.

— Пятьсот...

Едикт о мирі з Етиоцями зсунув ся з князевих колів.

— Не йде хто?

і енергією держав батуту на тім концерті. Перший мужеский хор: Січинського „Даремне пісне“ випав справді концертно і віддав з прецизною всієї краси сего мелодійного твору. Слабше артистично випав другий мужеский хор. Меркаданто „Піснь корсарів“, а то з причини малозвучности басів, які надто позваляли над собою домінувати теноровим голосам. Взагалі баса надто форсують голосом і тому виходять приглушено, а дають мало шляхотного, металічного звуку. Та ще і се можна би замінити, що за мало видержують послідні ноти, так що звичайно кінчили їх тенори, коли се повинно бути противно, бо ж баса — се підстава і тло хору. „Піснь корсарів“, завдяки своему живому темпови та енергічному, бововому настроєви, припала дуже до вподоби публіці і она нагородила її френетичними, невмовкаючими оплесками.

Два мішані хори випали еще може вправнійше. Дирігент умітно модерував силу тенорів і дав виступити чистому як кристаль сопранови в повнім его блеску. Так згідного, прозрачного, милого звуку десятки жіночих голосів давно не доводило ся нам чути. Такий сопран се справді гордоші і слава „Львівського Бояна“. А так само як в мужескім хорі, і жіночі низші голоси показали ся менше певними та звучними, а шкода, бо альти, особливо в „Невольнику“ мають гарну задачу до сповнення. Що до солів, які приходять в обох творах, мусимо замітити, що всі они були відспівані без виразу і індивідуальности. Композитор поручає солістам найважнійші місця твору, тому ж не можна їх співати так, як співає ся з гуртом. Хоральний спів в якійсь часті півелює індивідуальність співачка, тому треба ему спромочи ся на стілько енергії при своїм солю, щоби з індивідуальною безпосередністю віддати его, а не машинально, вицідати тон за тоном. Тут чимало міг би стати помічним темперамент дирігента, щоби побудити співачка з апатії хориста, до енергії соліста.

Що до самих відспіваних творів даємо першєнство послідному, іменно Думі з „Невольника“, новому творови молодого композитора п. Богдана Вахнянина. Передовсім була се однію новістю на концерті. По перше в користь молодого композитора промовляє се, що він ставить собі висші цілі понад згармонізоване ріжних потпурі з народних пісень, то сумних то веселих, які в такім зіставленю не можуть викликати правдивого настрою. Бути може, що тема не конче щасливо вибрана автором, щоби «Думу» розвести на мішаний хор з солями, дуєтами ітд., однак поставлене собі завданє талановитий музик перевів в великим засобом чувства і виразу, не віддаляючись при тім від точки народної музики. — Так „Обжинки“ Ф. Колеси, як і Людкевича „Косар“, відспіваний замість пропущених

— Чотиреста, відповів лікар.

Горус задумав ся, і... впаав розказ о перенесено моцї Зефори.

— Триста...

Та сама доля стрїнула едикт о відкликаню Етрона з вигнання.

— Двіста...

Горусови посинїли уста.

Скорченою рукою кинув на землю едикт о невириваню язиків взятим в неволю плїнникам, а оставсь тільки... розказ освободженя Беренїки.

— Сто...

Серед гробової тишини почуто стук савдалів. До салї вбїг заступник архїєрея.

Горус витягнув руку.

— Чудо! — закликав прибувший. — Великий Рамзес відзискав здоровлє... Підвіє ся кріпко з ложа і о сходї сонця хоче їхати на лови. Тебеж, Горусе, на знак ласки звиває, щоби ти йому товаришив.

Горус поглянув гаснучим зором за Ніль, де блимало сьвітло в віконци Беренїки і двї кроваві сьози покотили ся йому по лицї.

— Не відповідаєш Горусе? — спитав здивований післанець Рамзеса.

— Чи ж не видиш, що умер? — шепнув наймудрійший лікар з Карнаку.

Дивїть ся, як марні суть людські надїї в виду вироков, котрі Предвїчний огненними чертами випиє на небї...

сольових точок недиспованого п. Григоровича є надто звєсними вже творами, щоби їх оцінку давати на сім місци.

За те широко далоб ся писати про продукцію смичкового квартету, який відіграв Дворжака оп. 96, зложенїй з чотирох частїй. Найліпше подобало ся співне «lento» зі скрипковим сольом, однак і в першїм «allegro non troppo» заслухана саля могла любити ся сьвітло виконаними нюансами динаміки і єдности інструментів, в третїй частї «molto vivace» подивляти шалену технїку, а в фіналю сензаційну ритмічність граючих музиків. Сей правдивий музикальний пир завдячуємо організаторови квартету і першому его скрипакови, проф. рускої консерваторї п. О. Бережїцкому, який сьміло на чолї сего квартету міг би сягати по сьвітовї лаври.

Загальне вражєне з концерту є вельми корисне. „Львівський Боян“ дав ним доказ, своєї праці і розвою. Тількиж надто був скуний для публіки, укладаючи програму аж з пати точок, з яких до того одна відпала! Концерт розпочав ся по півдо осьмої, а скінчив ся зараз по 9. годинї. Як для сьпіволубного Русина, — се рішучо за мало, а коли вже устроєє ся концерт, так нема що жалувати хоть би 15 і 20 точок поставити на програму, тим більше, що оплескуючїй публіці не подає ся жадних наддатків. Тодї стануть концерти популярними, а публіка буде учащати на них правильно.

Л. Л.

Промова посла д-ра Евґ. Олесницького,

виголошена на засїданю сейму дня 27. н. ст. жовтня 1905 при дебатї над школами середними.

(Дальше).

А яка міра прикладає ся в отвореню кляс паралельних, се знов можна побачити на примірах.

В р. 1904/5 було в рускій гімназї в Перемишли в I. кл. на 146 учеників 2 відділи, в польській гімназї в Перемишли в II. кл. на 146 учеників 3 відділи, в Вадовицях в I. кл. на 112 учеників і в II. кл. на 103 учеників також по 3 відділи.

В рускій гімназї в Коломиї в I. кл. на 132 учеників 2 відділи, в польській в I. класї на 130 учеників — 3 відділи.

Взагалї мала в р. 1904/5 руска гімназия в Перемишли на 641 учеників 12 відділів, а польска в Бохнї на 627 учеників 16 відділів — руска гімназия в Коломиї на 540 учеників 12, польска в Вадовицях на 583 учеників 16 відділів.

Се цифри знаменні, і по них зрозумїти можна, длячого з рускої гімназї у Львовї виступило в протягу року 1903/4 — 119, а зі всіх польських у Львовї в тім часї 45 учеників, котрі буквально не мали місця в тїй школі, можна представити собі — які в тих руских гімназиях панують відносини гігієнічні, кїлько жертв здоровля і житя потягає за собою серед рядів молодїжи тая система уослїджуваня руских шкіл під зглядом помїщеня!

Коли бесїда про паралельки, то не можу не піднести тут справи руских паралельок в гімназиях польських — зглядно заведена в деяких клясах попри виклади польскї і руских по мысли закона з 22/6 1867, если сего зажадає 25 родичів. Тая постанова закона з р. 1867, котра має бути хоч частковим еквівалентом для Русинів за те, що закон сей відняв їм всі права на поли шкільництва, остає доси мертвою буквою.

З початком сего року шкільного внесли родичї висше 25 учеників з I. кл. гімн. в Бережанах, Стрию і Дрогобичи до ради шкільної подане о заведенє для їх дїтий руских викладів. Доси сї прошеня не полагодженї, а за то зарядила рада шк. кр. через староства, а іменно через староство в Бережанах, провірене автентичности підписів і то при помочи жандармів.

Отже Русини всюди, де лиш зажадають яких-будь прав, передовсім стрїчають ся з жандармскими баґнетами.

Я питаюсь, на якїй підставї рада шк. краєва а ргіогї пресумує неавтентичність підписів, длячого як раз Русинам імпутують ся фальсифікати і неправильности там, де они упомина-

ють ся о тую окрушку своїх прав? Длячого — коли в Гвильчу в пов. підгаєцкїм — не кількадесять а кільканаїцять селян зажадало утвореня польскої школи народної, рада шк. кр. не провірювала підписів, тільки сейчас з поминєнем всіх вимогів правних їм школу тую заложила?

Цїль сего ясна сама собою, щоби руского селянина, маючого дитину в школі, жандармским баґнетом відстрашити, щоби не захочувалось ему на будуче жадати рускої науки для своєї дитини!

Се також наше плюс на поли шкільництва середного!

В руских гімназиях ще і доси панують значні недостачї що до сил учительских.

Не є сего причиною брак взагалї руских сил учительских — таких сил є багато, однак они в значній частї призначенї до польских гімназий. При гімназиях польских служать витравних руских педагогів і добрих учителів тільки, що нами можнаб обсадити кїлька руских гімназий — а тимчасом в руских школах много місць необсаджених, а много заповняють суплєнти без квалїфікації, недокінченї богослови, юристи або студенти з інших факультетів.

В тернопільскій рускій гімназї, котра яко носяча імя «Цїсарска і ювілейна» мала бути взірцем для інших і мала бути обсаджена самими іспитованими силами, заходить страшна диспропорция між учителями а суплєнтами; — на 27 членів учительского збору є лише 10 дійсних учителів і то вже з управителем і катехитом а 17 суплєнтів! Такий склад нагадує найгірші часи т. зв. Supplentenwirthschaft по реорганїзації середного шкільництва з гуманїорів.

В коломийскій гімназї є на 22 членів учительского збору 12 квалїфікованих і 10 суплєнтів.

В тернопільскій гімназї заходить потреба системізованя ще найменше пати місць а іменно: одного філїологїї клясичної, одного рускої мови, одного германїста, одного історика і одного математика.

В коломийскій гімназї необсаджена посада учителя язика німецкого, а пожадане конечно системізоване ще другої посади германїста і одної для математики і фізики.

В перемискій гімназї коначним є системізоване одної посади германїста і одної математики.

В інтересї науки і вихованя і в інтересї справедливости жадаємо закїнченя вже раз тої понижаючої руске шкільництво провізорїї, усунєня того Supplentenwirthschaft в руских школах покїнченя з тими унещасливленими правниками і богословами! Звідки приходить бідна руска молодїж терпіти через тоє, що комусь там не хоче ся скїнчити прав або теологїї, звідки приходять люди, котрі самї не чули в собі квалїфікації до педагогїї, бо посьвятїлись иншому заводу, котрі не мали тільки спосїбности або пильности, щоби покїнчити ті вибранї студїї, робити свої особистї спекуляції на педагогїї і виконувати всякі експерименти на бідній рускій молодїжи?

Чи власти шкільні так низько цїнять ремєсло педагогїчне, що у них хто будь першїй лішїй спосїбний на педагога?

Гімназия тернопільска дійцла вже сего року до повних вісім кляс 660 учеників, помимо того не є она ще відділена від польскої і не має директора. Польскї школи середні дістають правильно директора з отворенєм — се також один з причинків до зілюстрованя нашої рівноправности на поли шкільництва.

В минувшім році поставив я в тім напрямї резолюцию — резолюцию тую піддержую і нинї.

(Дальше буде).

За загальне право голосованя.

У Віднї устроїла вчера в полудне соціал-демократична партія великі збори перед парламентом в справї загального права голосованя. В демонстрації взяло участь около 10.000 осіб, а перехід сї був зовсім спокійний. Співали робїтничї піснї і підносили оклики за загальним голосованєм. Провідники виголосили промови, в яких толкували значїне демонстрації. На канде-

лябрах і пам'ятниках перед парламентом розвішено червоні фани, з написами в справі загального голосування. Також в Целівці, Градці, Берні і інших містах відбули ся робітничі демонстрації в користь загального права голосування.

Не так гладко пішло в Празі. Там демонстрація в справі загального голосування звернула ся головню против поліції за віденську масакру, зготовлену віденською поліцією минулої неділі при першій такій демонстрації перед парламентом. Перед полуднем згромадило ся коло 10.000 соціалістів, до яких прилучила ся також група національних соціалістів, на площі Вячеслава. Там вже зневажено кілька разів поліцію, яка спокійно поступала за походом. Коли похід прийшов на Перекопи, впало з товпи кілька вистрілів. Товпа заповнила Перекопи і обкинула поліцію камінням. По кількох енергічних визваннях, щоби перестали кидати, поліція добула шаблук і розігнала товпу. Зараз заряджено замкнене домів і заряджено численні арештування. При арештуванні знайдено довгі, вистрелені ножі, кинджали і револьвери, набиті остроми набоями.

В поміч поліції прийшло військо, однак розігнана в одній місці товпа збирала ся зараз в другій і допускала ся ексцесів вибиваючи шибки в публичних будинках. Так виперто товпу аж на передмістя до Олешовиць і Виноградів. Коли утишило ся, стягнуто військову асистенцію, однак покликано єї небавом вдруге, бо ексцеденти збудували в Олешовицях барикаду і ставили опір поліції. Дперва прибуле військо усунуло барикаду. Арештовано понад сто осіб, а не обійшло ся також без скалічень, хотяй не тяжких. За те в рядах поліції двох інспекторів є тяжело ранених, а 20 поліціянтів лекше. Офіцерови кавалерії, проводячому асистенцію кинено під коня огнену жабку, якої кінв налякав ся так, що скинув Іздця і єго вивезено в безпритомнім стані, тяжело покаліченого до шпитала.

— **ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.** При зміні місяця просимо наших Вп. Передплатників о скорє відновленє передплати, зглядно о вирівнанє залеглостий та о присьднуванє нам нових передплатників.

НОВИНКИ.

— **Календар.** Ві второк: руско-кат.: Маркіана; римо-кат.: Геркуля. — В середу: руско-кат.: *Димитрия Великомучен.*; римо-кат.: Севера, 4 Корон.

— **Іменована.** Міністерия просвіти признала між иншими VIII рангу отсим професорам гімназий: др. Миколі Сабатові і Стан. Шардзі в Станіславові, Анатолєви Луцикови в Дрогобичи, Людв. Микулів в Бучачи, Густ. Летлерови, Іман. Рошці, др. Мих. Курисєви і др. Вікт. Ганови у Львові і кс. Клем. Бистрицькому в Золочеві.

— **Краєва рада шкільна** перенєсла заступників учителів: Василя Грицевича з гімн. в Золочеві до Дембиці і Стан. Збівєвского з Дембиці до гімн. в Золочеві.

— **Старшини пожеарних „Соколів“** звиває ся, сейчас відослати підписані петиції, на адресу: «Сокол» у Львові, ул. Коперника 9.

— **Пожеарний „Сокол“ в Мшанци,** гусятинського повіта, засновано на статуті львівського „Сокола“. Намісництво вже затвердило статут. По нинішній день завязало ся 235 пожеарних філій львівського „Сокола“.

— **Демонстрація проти Малярів.** До Львова прибуло вчера рано 17 малярских студентів з послом Ковачом, аби відвідати Поляків, яких хор гостив сих вакацій в кількох містах на Угорщині. Принятем молодих магнатиків малярских, прибраніх в національні строї, займала ся вшехпольска «Чительня академічка». По полудни мали Малярі зложити вінець у стіп пам'ятника Міцкевича і з тої нагоди площу Марійську заповнила около 4. год. польска публіка. Під пам'ятником найшло ся також кількаторуских академиків, аби задемонструвати проти Малярів за їх гнет угорских Русинів. Коли Малярі супроводжені товпою чительняків станули під пам'ятником, рускі академики засипали їх піском, порохом і сьмітем та привитали їх криком «pereat Maляр!» Між Поляками, котрі не надіяли ся такої зневаги своїх гостей, настала констернація, музика перестала грати і утихли їх оклики «eje!» Кількох відважнійших кинуло ся з палицями в сторону демонстрантів, а зі всіх сторін загум рик «биць Русини!». Та Русини-академики уступили вже самі на бік, а тимчасом прийшли їм в поміч польскі соціалісти,

невдоволені становиском угорської коаліції супроти загального права голосування. Кількаторуских соціалістів почало свистати і кричати так, що ледво було чути промови і музику. Демонстрація тривала до кінця побуту Малярів під пам'ятником. Поліція стояла з боку і не мішала ся до нічого, аби не викликувати більшого заворування, лише гімназьяльні студентики-вшехпольчакки кидали ся що хвиля на демонстрантів, визиваючи їх до бійки. Звід пам'ятника Міцкевича поведено Малярів під пам'ятник Уїйского, а тимчасом демонстрація перенєсла ся на улицу Коперника коло пасажу Миколяша. Поліція замкнула ту улицу в тій думці, що демонстранти підуть під російскій консулят. Виступ поліції в тім місці викликав велике збіговище людей, котре протягло ся до пізнього вечера. Арештовань не було.

— **Вінчанє п. Осипа Кузьмича,** урядника „Дністра“ з п-ною Стефанією Скоморовскою доведено д-ра Івана і Зофії з Чировских, відбуде ся дня 16. с. м. о г. д. 7. вечером в парохіяльній церкві в Кутах над Черемошем. (Поч. в місці, ст. зел. Вижниця на Буковині). — **Вінчанє п. Василя Мандзика** окінченого богослова, з п-ною Євгенією Кончевичівною відбуде ся дня 12. с. м. в Тростянци. (Поч. і зел. ст. Зборів).

Всячина.

— **Нема у Львові дня без демонстрації.** Як віденські і праскі соціалісти устроїла вчера у себе демонстрацію за загальним правом голосування, так львівска партия соціал-демократична задемонструвала вчера в полудне. Демонстрація обійшла ся без арештувань, хоч між демонстрантами а поліцією приходило хвилями до острих задирок. Демонстрація почала ся під пам'ятником Міцкевича. Зі ступенів пам'ятника промовив до поверх тисячної товпи робітників п. Ганкевич. Підчас єго промови розвинено два червові прапори. Комісарі поліції дійшли тихцем до прапорників і хотіли видерти їм з рук прапори, однак товпа рушила ся в їх обороні і виперла з поміж себе комісарів і поліціянтів. З Марійської площі потягнули демонстранти ул. Кароля Людвика під міський театр, співаючи соціалістичні піснї. На переді несено червоні прапори. Під театром знова прийшло до тягання о прапори. Поліція в силі кільканацятьох поліціянтів не виступала агресивно проти товпи, лише комісарі шарпали ся з демонстрантами, поки прапорів не звинено. Демонстрація тревала около двох годин, потім на зазив двох провідників демонстранти розійшли ся, з окликами „най живе революція“.

— **Неважність супружєска з божевільними.** Вишій суд кравий у Відни рішив оподі дуже важну справу. Іменно 18 жовтня 1904 оженив ся якийсь купець з 18 літнюю панною, а в три неділі по шлюбі треба було єго відставити до дому божевільних, бо показало ся, що єго божевільність буде що раз більша. Отже молода жінка внесла жалобу до суду і зажадала уневажнення супружєства, бо єї чоловік був уже тоді божевільний, як женив ся. На доказ того наведла она такі факти: Безпосередно перед вінчанєм він відправив фіякра, який мав їх завести до шлюбу, бо він мав коні сиві, а не карі; при весільній гостинї він добув револьвер і показував гостям погані образи. По весільнім пирі забрав ся він зараз в весільнім убраню чистити вікна. В кількох днів по весілю випустив він нафту з кількох бочок і хотів підпалити власний склеп. Лікари знатоки признали справді, що він був вже перед вінчанєм божевільний і тоді суд уневажнив супружєство.

— **Конституція в Росії.** Одна з париских газет подає розмову президента міністрів Віттого з членом явившої ся у него депутації, адвокатом Грінсбергом. Перехід розмови був ось який:

Вітте: Щ ж маю робити?

Грінсберг: Передовсім вишліть Трепова до чорта. Саме єго назвіско є підбурююче.

Вітте: Маєте слушність. Стану перед думою і скажу: Отсе маєте власть в руці. Ратуйте Росию. Але тепер жадаю довіря до себе і до моїх товаришів.

Грінсберг: Вибір популярних міністрів много вам не поможе. Мусите звернути ся до мас і дати їм загальне голосуванє.

Вітте: Приймім, що я се вже зробив. Зважте однак, як тяжело перевести щонебудь так скоро. Най тим займе ся дума.

Грінсберг: А чи гадаєте, що дума збере ся в січні?

Вітте: Ні. Нарід розігнав би думу. А впрочім не допустив би до виборів. Однак я поручу відповідним, фаховим мужам обробленє нового виборчого закона, який признає робітникам права на взір Австрії.

Грінсберг: Сего нам за мало.

Вітте: Не є то мое послідне слово. Може бути, що піду дальше.

— **Земля на продаж.** Товариство «Кравий Союз кредитовий у Львові» (Ринок ч. 10) має на продаж землю в отсих повітах: Мостиска, Яворів, Щирець, Старий Самбір,

Жидачів і Коломия. Зголошувати ся треба як найскорше. Близших інформацій уділяє Дирекція сего Товариства.

З нашого театру.

(„Міщани“ — М. Горького).

„Міщани“ — драматичний нарис у 4 діях М. Горького — який виставлено 10. с. м., належить до ряду тих літературних появ, котрі звисні кождому образованому чоловікови, що інтересуєть ся культурним рухом в Европі. Звісні они нашій суспільности як не з вистав нашого театру, так хочби й польских театрів. Інтересні житєві проблеми, порушені в тім творі знаменитого великорусского письменника, прегарно виведені типи, добре дібрані сценічні ефекти отсе прикмети, які утвердили імя Пешкова яко знаменитого драматурга. І як би воно там не було, чи його драми не мають правильної будови, чи в них немає одноцільної акції, чи хочби вони були в дечому схожі з подібними творами инших письменників (пр. „Міщани“ дуже подібні до Найдєнова «Діти Ванюшина» написаних вчаснійше) чи вкінці критика віднесєть ся сьак або так до його творчости — як би воно там не було, Горький буде ще відай довго сьвіжий на європейській сцені, бо він у своїх драмах живий, бо він малює нам реальне житє, бо ми чуємо в глибокій своєї душі, що тоє, що він говорить, правда, бо ми бачимо в його характерах відбитку — себе самих.

Модерна драма — се драма філософії, драма, що застановляєть ся над розв'язкою трудних житєвих проблемів. І може бути, що нас інтересує більше нині проблем, як сама акція і що як раз він робить за нас вражінє. І як людська гадка неспокійна, та бурлива, так само неспокійна і бурлива модерна драма. І певна річ, що переживаємо нині переходову епоху в драмі. Тая модерна драма, котра шукає силоміць нових шляхів, не може бути вічим сталим. Драма — сей вицьвіт найвисшої людської культури — потребує спокою, а знамя горячкості, яке лягло на модерній драмі, повалить її певно. Можна сказати з усьою правдоподібністю, що драма будуччини не буде така, яка є модерна, змінчива, настійна драма. Нинішні знамениті драми живуть коротко, вони йдуть так скоро в забутє, як скоро виринають (погляньмо тільки на твори Метерлінка а навіть Ібзєна). Чи буде те саме з драмами Горького, не знаємо. Техніка його драм, — в ній бачимо цілу неспокійну природу барлаки — революціонїста — певна річ, не видержить строї научної критики, але ідеї, за котрі він вступаєть ся так сильно, поконають, бути може і.... критику. Драма Горького роблять на нас потрясаюче вражінє.

Отсе, що ми сказали, дасть ся приворовити вповні до „Міщан“. Ідея сього твору, се питанє, яке мусить задати собі звичайно пересічний чоловік, коли він глядить на сьвіт отвертими очима. Кождий у житю завважає той глибокий провал, викопаний між «молодими», а «старими». Се два ворожі елєменти, котрі все борять ся проти себе. Походить се звідси, що житє змінєє людину до непізнаня. Воно формує його душу після певної форми, котрої змінити звичайно не сила. І чоловік стає заздрий на тую форму — він бачить у ній найвисше і одинокє добро — а всяка проба розбити сю форму є для него так болєсна, що він боронить ся проти неї усьою силою. Се для старих. А молоді — необмежена їх вдача противна вже інстинктивно всяким формам, бо вона вяже їх свободу, тим більше противна вона „непорушним“ формам старости. І звідси тисячнї непорозуміння в широкім житю мас і в житю поодиноких родив. На таким конфлікті поміж старим а молодим сьвітом основана також ідея «Міщан».

(Дальше буде.)

Телеграми

з дня 6. падолиста 1905.

Чернівці. Сойм ухвалив закон про знесенє пропінаций і про шинкарекі оплати.

Відень. Тутешний університет замкнено на основі ухвали сенату з причини нових демон-

страдій німецьких буршів проти ректора і проф. Дворжака та з причини бійки межі німецькими а італійськими студентами.

Гельзінґфорс. Робітнича партія оголосила маніфест, в яким заявляє, що вибирає провізоричне правительство. В нїм уділено два місця членам конституційної партії, але она відказала ся від участі в тїм правительстві.

Одеса. Кинено ту бомбу до телеграфічного уряду. 12 урядників згнуло, много є ранених.

Царгород. Випадки в Росії і наданє конституції, про що тутешнім газетам не вільно писати, викликали в султанській палаті сильне вражінє, бо побоюють ся там їх впливу на турецьке населенє.

Букарешт. З Київа доносять про грізні антисемітські розрухи, які там були в послїдних днях. Дві уляці Пушкіна і Александровска замешкалі Жидами згоріли до тла. Доми прочих Жидів знищені і зрабовані. Товпи революціоністів вкидали Жидів в огонь.

Петербург. Ростов над Доном згорів в більшій часті. Огонь підложили революціоністи.

Галицький сойм.

Початок засідання по 3/4 11. год. Маршалок уділив відпустки пос. Павліковському до кінця сесії. Відтак відчитано ряд внесень о уділенє дорожніх додатків для учителів поодиноких округів. Мж інтерпеляціями, переважно локального значіння, находить ся пос. Олесницького в справі громадських виборів в Михайлівці.

З днєвного порядку приступлено до дальшої дискусії над станом народних шкіл і учительських семінарій. Перший заняв голос о Богачевській і в тригодинній майже промові підніс велику силу фактів упослідженя і переслїдованя руских учителів, особливо учительок. Що до квестії підвисненя платні учителям, радив бесїдник цофнути субвенції на Вавель, рільничі „кулка“, товариству школи людовзї, а средства найдуть ся... Докладнійшій зміст бесїди, з причини браку місця, відкладаємо на пізнійше.

Тижневий звіт

Торговельної і промислової палати

о цінах збіжа продуктів у Львові від 29. жовтня до 4. падолиста 1905:

	за 50 клг.
Пшениця	8.20—8.40 К
Жито	6.30—6.50 К
Ячмінь броварняний	6.30—6.60 К
Ячмінь на пашу	5.90—6.20 К
Овес	6.35—6.55 К
Горох до вареня	8.50—9.25 К
Горох на пашу	6.80—7.00 К
Бобик	6.20—6.40 К
Ленча	6.75—7.00 К
Конюшина червона	55.00—65.00 К
Конюшина біла	50.00—57.50 К
Конюшина шведска	60.00—75.00 К
Ріпак зимовий	11.40—11.60 К
Насїне льняне	10.10—10.40 К
Насїне конопл.	9.00—9.25 К
Хміль	45.00—65.00 К

„ТОРБАН“

музичня бібліотека видає

УКРАЇНСЬКА НАКЛАДНЯ

Львів, Вроновска 8.

Досї появилїсь отсі твори:

- 1) Ярославенко: Любоці, вальці на фортепян К 1.50
- 2) Ярославенко: Сьвївник для народних шкіл ч. I К —50
- 3) Лопатинський: Не жартуй, мазурка на фортепян К —70
- 5) Вербицький: Ще не вмерла, гимн на фортепян зі словами К 1.—
- 5) Січинський: Стоїть гора, піснь на середний голос з фортепяном К —70
- 6) Лопатинський: Українські танці I на фортепян К 1.20

Просимо жадати ТОРБАНА у всіх книгарнях.

Издає і відповідає за редакцію: Лев Лопатинський.

Кашель!

Хто на него терпить, най уживає випробованих усмирюючих і смачних

Kaiser's Brust-Caramellen

2740 потар. потверджених свїдоцтв стверджує певний успіх при кашлю, хрипці, катарі і флегмі.

Пачка 20 і 40 сотиків. Правдиві лише з маркою охороною „Три сосни“. Склади: у Львові: С. Гай, аптека; Зигм. Рукер, аптека; Петро Миколай і Ска, дрогуєрія; Якоб Байзер, аптека; О. Ф. Вінклер і Сян; Кароль Палевский, аптека; Ів. Шнелес; М. Лазевский аптека; Адольф Апшеная, аптека під зол слоном; І. Шпес-оратинський, аптека; Антон Ербар; Едмунд Курпер, дрогуєрія; Лев Калєра, аптека в Бродах; Ноахим Фрїдман, апт. в Миколаєві; Зигм Ротенберг, аптека в Олеську; Герм Енгеландер в Перемишлянах; Мартян Собель в Стрию; Д. Роїнгер апт в Збїрові; Моріц Бібілінг, апт. в Станиславові; Стан. Бурса, в Косові; Юліян Новіцкий, апт в Печенїжнї; Е. Стенцель, апт. в Коломїї; Адольф Дуретер, апт. в Бережанах; Зигм. Ля дес, аптека в Вишнівчнику; Золотислава Нагаїк окр. апт. в Бережанах; В. Вальк, дрогуєрія в Станиславові; І. В. Лїня, дрог. в Ярославі; Е. Геллер в Надвірні; С. В. Лянґінгер в Самборі; Др. Юл. Францос, апт. в Тернополі; Вільг. Ландесберг, апт. в Бродах; Здислав Завалкевич в Камінці; Г. М. Фїшер апт. в Станиславові; Аптека під Білим Орлом В. Фїліпка в Н. Санчи; Лавр. Цімерман маг. фарм в Підволочисках; Ігн. Гешелє, апт. в Герцїну; Ст. Фалішевский, апт. в Балигороді.

Книгарня Наукового Товариства ім. Шевченки

у Львові (ул. Театральна ч. 1) повідомляє, що має на складі отсі новини: II том „Історії України Руси“ Грушівського, II вид. брош. 7.50 К, опр. в полотно 8.90 К, опр. в півшкірок 10 К, Лепкого „В горах“ гарно оправні по 2 К, „За красою“, альманах в честь Кобилянської, брош. 3 К, опр 4 К. — При замовленю оправлених книжок просимо подавати, якої краски має бути оправа

Стация почтова телегр. і зеїзи. Unterthemenau. Річний оборот поверх 3.000 вагонів.

Унтертеменауска фабрика виробів з глини ІВАНА князя ЛІХТЕНШТАЙНА

в Unterthemenau bei Lundenburg, поручає: гарні глини кафелів всякого рода і витривалости на хїдні п. двірці, стайні, подвіри і т. п., дальше плити мозаїкові в тисячк десенів від найпростїйшого до найбогатшого вкочант (рїч а продукция 15 мїлїонів плит) для церков, шкіл, фабрик і т. д., подвійно поливані камїні рури, комїни, ремїлові рури, поливані цегли (сухопрасовані з найвищою витривалостію для палювих будівель, мокро прасовані для будови каналів), плити до вишладаня стїн і фасад, блискучі плити, дахівки всякого рода, натуральної краски і поливані у всіх барвах, рури до дренаваня, кафлі до печей.

Ілюстровані цїнники даром і оплатно. Число робїтників 700.

Лев Лопатинський.

СВЕРУХА — комедія з сїльського життя в 3 актах — Цїна 60 сот. —

З життя схоплені типи, погодна веселїсть і простота сценїчної обстановки чинять сю комедію дуже пригідною до вистави навіть для меньших аматорських кругів.

Набути можна в Ставропогїйській книгарни у Львові.

Всі календарі і часописи можна набувати в „Сокільськїм Базарі“.

Д о

Америки і Канади

перевозить найдешевше і „бусидно“

ЛІНІЯ КУНАРДА

заступництво для Галичини

ЙОСИФ АЙЛЕ

у Львові, улица Браєрівска ч. 6.

Що року горять хлопські мїліони неасекуровані!

„ДНІСТЕР“

Товариство взаїмних обезпечень у Львові (Р'ивок 10) одинокє руске Товариство асекураційне обезпечає будинки, движимости, збіжє і пашу на случай пожежи. По пожарі виплачує „Дністер“ зараз відшкодованя; оцінку шкїд переводить разом з місцевими членами; через 12 лїт виплатив „Дністер“ відшкодовань в сумі 5 мїліонів, 340 тисяч корон.

ФОНДИ „ДН СТРА“ вносять (з кінцем р. 1904) суму 1,183,874 кор. і уміщені суть в цївних паєрах.

В „ДНІСТРІ“ єсть обезпечених більше як 300.000 будинків. На покритє хат черепом дістають члени „Дністра“ позичку в Товаристві кредитовім „Дністер“.

ПОЛІСИ „ДНІСТРА“ приймають ся при всїляких позичках в Банку краєвїм; касах ошадности і касах сиротинських.

ЧИСТИЙ ЗИСК по скінченїм році звертає ся членам; в лїтах 1901—1904 звернув „Дністер“ членам 284.857 кор.; (за лїта 1900 до 1902 по 8%, за 1903 р. 5% премїї)

АГЕНЦІЇ „ДНІСТРА“ находять ся у всїх мїстах і більших селах і треба подавати обезпеченє через агента; господарі письменні повинні старати ся о агенції „Дністра“ в таких сторонах, де инші агенти „Дністра“ не роблять.

Агенти „Дністра“ заробили вже провізїї 662.807 корон.

НА ЖИТЄ обезпечайче ся тїлько через „Дністер“ в Товаристві Крак.; свою провізїю від свх обезпечень дає „Дністер“ на рускі добродїїні цїли.

„Дністер“ припоручили Преосв. Епископскї Ординарїти.

Стережіть ся огнї! Асекуруйте ся в „Дністрі“!

Покривайте свої хати черепом (дахівками)!

З друкарні В. А. Шийковскоґо.